

Tisková zpráva

Občané o inflaci a reálných příjmech – duben 2025

- Více než polovina (56 %) českých občanů je toho názoru, že jejich reálné příjmy jsou nižší v porovnání s uplynulým rokem. Třetina (33 %) hodnotí svoje reálné příjmy jako zhruba stejné a desetina (10 %) hodnotí svoje reálné příjmy jako vyšší oproti minulému roku.
- Hodnocení proměny reálných příjmů domácnosti v uplynulém roce velmi významně pozitivně koreluje s hodnocením příjmové úrovně domácnosti.
- Téměř tři čtvrtiny (71 %) dotázaných očekává další inflační znehodnocení měny v tomto roce, přičemž necelá čtvrtina (24 %) se domnívá, že toto znehodnocení bude výrazné.
- Třetina (34 %) občanů hodnotila inflaci za rok 2024 jako spíše přijatelnou, zatímco tři pětiny (60 %) ji označily za spíše nepřijatelnou.

Zpracoval:

Milan Tuček

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR

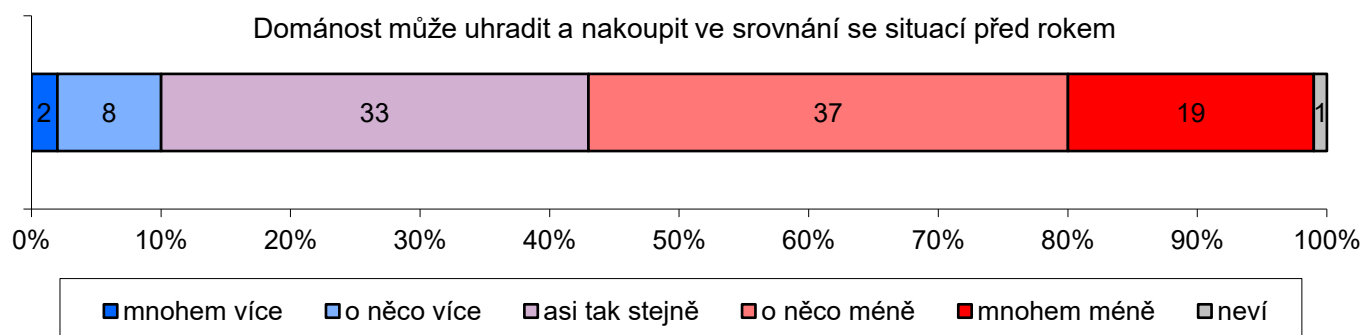
Tel.: 210 310 593, milan.tucek@soc.cas.cz

Výzkum CVVM, který probíhal v měsíci dubnu 2025, se zabýval problematikou pohybu všeobecné cenové hladiny, respektive míry inflace. Nejprve jsme všem dotázaným položili otázku týkající se vývoje reálných příjmů jejich domácnosti v uplynulém roce. Následně jsme se respondentů dotázali na hodnocení inflace v minulém roce a na to, jaký vývoj reálných příjmů předpokládají letos.

Výsledky výzkumu zachycené v grafu 1 ukazují, že více než polovina (56 %) české veřejnosti se domnívá, že za příjmy své domácnosti si mohou nakoupit nebo uhradit méně než před rokem, z toho dvě pětiny (37 %) zvolily odpověď „o něco méně“ a necelá pětina (19 %) uvedla možnost „mnohem méně“. Třetinu (33 %) pak tvoří podíl těch, kdo soudí, že reálný příjem jejich domácnosti je asi tak stejný jako před rokem, respektive že si za svůj příjem mohou nakoupit a uhradit stejně jako před rokem. Desetina domácností (10 %) má pocit, že si za svůj příjem může nakoupit více než před rokem, a z toho pouze 2 % uvádí, že si může nakoupit „mnohem více“ než před rokem, 8 % pak nakoupí „o něco více“.

Graf 1: Subjektivní hodnocení reálných příjmů domácnosti v porovnání se situací před rokem (%)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2504, 4. 4. - 19. 4. 2025, 1781 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

¹ Znění otázky: „Řekl byste, že za příjmy Vaší domácnosti můžete uhradit a nakoupit ve srovnání s dobou před jedním rokem mnohem více, o něco více, asi tak stejně, o něco méně nebo mnohem méně?“

Podrobnější analýza ukázala, že hodnocení reálných příjmů domácnosti velmi významně pozitivně koreluje s hodnocením příjmové úrovně domácnosti (Pearsonův korelační koeficient 0,45). Mezi těmi, kdo hodnotí svůj příjem tak, že pohodlně vyjdou, uvedlo v 52 % že si mohou koupit asi tak „stejně jako loni“, zatímco mezi dotázanými, kteří vycházejí s příjmy těžko, to bylo jen 15 % a mezi těmi, kdo vychází jen velmi těžko, 6 %. Záměrně uvádíme celou tabulku, aby se čtenář mohl podívat na všechny (často propastné) rozdíly v hodnocení meziroční inflace. Porovnání inflace s minulým rokem koreluje i s dosaženým vzděláním, ale znatelně méně (korelace -,11). Vliv vzdělání nepochybně souvisí i s tím, že vzdělanější respondenti převažují v domácnostech, které s rodinným rozpočtem vychází lépe, a méně vzdělání v těch, které vycházejí hůře (korelace -,24). Více si dle svých slov v porovnání se situací před rokem dle svých slov mohou nakoupit studenti, méně naopak lidé na mateřské nebo rodičovské dovolené a důchodci.

Tabulka 1: Souvislost mezi hodnocením napjatosti příjmové situace domácnosti s hodnocením meziroční inflace (%)

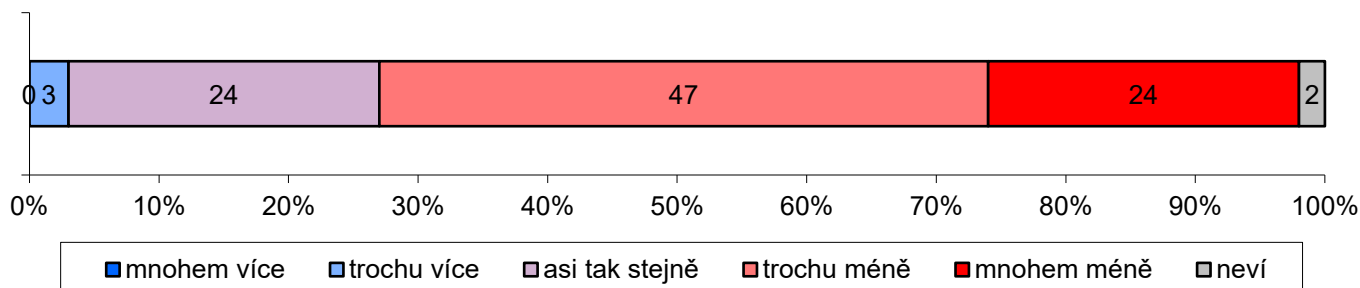
	Mnohem více	O něco více	Asi tak stejně	O něco méně	Mnohem méně
Se současným příjmem: se žije pohodlně (22 %)	5	17	52	23	3
I lze vyjít (50 %)	2	7	37	41	13
se vychází těžko (21 %)	1	3	15	45	35
se vychází velmi těžko (6 %)	1	5	6	15	73

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2504, 4. 4. - 19. 4. 2025, 1781 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Výsledky zachycené v grafu 2 ukazují, že téměř tři čtvrtiny (71 %) české veřejnosti se domnívají, že za příjmy své domácnosti si mohou letos nakoupit nebo uhradit méně, z toho téměř polovina (47 %) zvolila odpověď „o něco méně“ a čtvrtina (24 %) uvedla možnost „mnohem méně“. Další čtvrtinu (24 %) pak tvoří podíl těch, kdo soudí, že za svoje příjmy si mohou letos nakoupit asi tak stejně. Nepatrná část dotázaných (3 %) má pocit, že si za svůj příjem může nakoupit letos více.

Když porovnáme tyto dvě otázky, můžeme říci, že letošní rok je ve srovnání s loňskem vnímán ještě o něco hůře., když v porovnání se současnou situací zhoršení očekává 71 % občanů, v porovnání s loňskou situací zhoršení pocítilo 56 % veřejnosti. Obecně ovšem platí, že v obou otázkách se dotázaní vyjadřují velmi podobně, na diagonále v odpovídající tabulce (shoda odpovědí) se umístily dvě třetiny dotázaných.

Graf 2: Subjektivní hodnocení reálných příjmů domácnosti v tomto roce – kolik si toho nakoupíte za stejné peníze (%)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2504, 4. 4. - 19. 4. 2025, 1781 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

² Znění otázky: „Myslíte si, že v tomto roce si budete moci nakoupit za stejné peníze mnohem více, trochu více, asi tak stejně, trochu méně nebo mnohem méně než dnes?“

I zde jsme provedli podobnou analýzu jako u předchozí otázky. Subjektivní hodnocení napjatosti rodinného rozpočtu mělo téměř srovnatelný vliv (korelace 0,41). Srovnáme-li procentní údaje u odpovědi „asi tak stejně“ za ty, kteří jsou v pohodě (37 %) s těmi, kteří vycházejí s penězi těžko (12 %) nebo velmi těžko (6 %), jsou tato procenta sice nižší, ale podobně u předchozí otázky u pohodářů zhruba trojnásobná než u těžko vycházejících. Korelace se vzděláním je o něco málo vyšší než v případě předchozí otázky (-,16). Podobně se také pozitivnější hodnocení objevilo u studentů, více negativně situaci vidí důchodci.

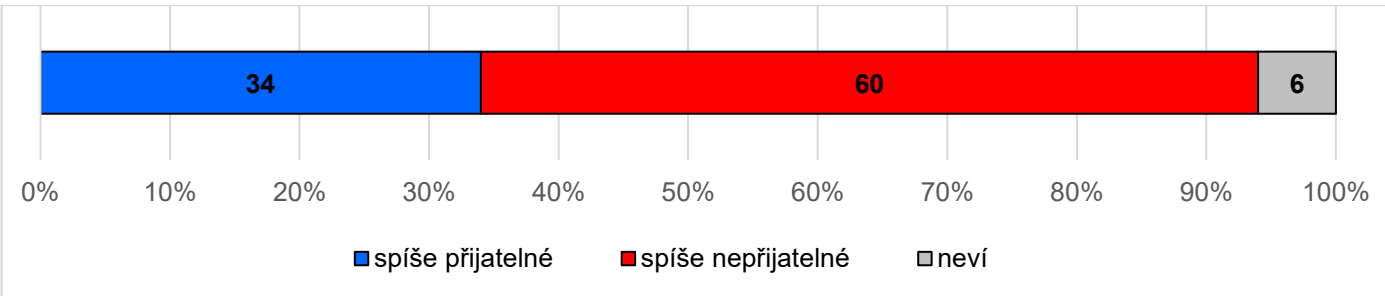
Tabulka 2: Souvislost mezi hodnocením napjatosti příjmové situace domácnosti s hodnocením letošní inflace (%)

	Mnohem více	O něco více	Asi tak stejně	O něco méně	Mnohem méně
Se současným příjmem: se žije pohodlně (22 %)	1	7	37	49	6
lze vyjít (50 %)	0	3	27	54	16
se vychází těžko (21 %)	0	0	12	40	48
se vychází velmi těžko (6 %)	0	0	6	25	69

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2504, 4. 4. - 19. 4. 2025, 1781 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Poslední otázka bloku se týkala samotné inflace, respektive její přijatelnosti či nepřijatelnosti v průběhu roku 2024.³

Graf 3: Názory na přijatelnost či nepřijatelnost loňské inflace (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2504, 4. 4. - 19. 4. 2025, 1781 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Výsledky v grafu 3 ukazují, jak občané pociťovali inflaci v roce 2024 osobně, přičemž to, že byla spíše přijatelná, si myslí třetina (34 %) české veřejnosti. Podíl lidí, kteří uvedli, že pro ně osobně byla inflace za uplynulý rok spíše nepřijatelná, tvoří tři pětiny (60 %). Zbývajících 6 % nedokázalo na otázku odpovědět a zvolila možnost „nevím“.

V následné analýze jsme zjišťovali, zda názor na (ne)přijatelnost inflace je podobně ovlivněn hodnocením napjatosti rodinného rozpočtu. Je (korelace 0,35), a ve vyjádření v procentech je to například: mezi těmi, kteří žijí pohodlně byla loňská inflace z 62 % vnímána jako přijatelná, mezi těmi, kdo vycházejí s příjmy těžko to bylo 15 % a mezi těmi, kteří vyjdou jen velmi těžko 9 %. Za pozornost stojí srovnání ekonomicky aktivních s důchodci: míra (ne) přijatelnost je u obou skupin shodná, horší hodnocení se objevilo mezi nezaměstnanými (nepřijatelná 90 %). Určitý vliv na míru

³ Otázka: „A nyní o inflaci. Inflace znamená znehodnocení měny, takže se za stejné peněz nakoupí méně než dřív. Vy osobně jste inflaci v roce 2024 pociťoval jako spíše přijatelnou, nebo spíše nepřijatelnou?“

přijatelnosti loňské inflace mělo i dosažené vzdělání (Pearsonův koef. -0,12, v procentních údajích: respondenti bez maturity 31 % odpovědí „spíše přijatelná“, respondent s vysokou školou 47 % těchto odpovědí).

Tabulka 3: Souvislost mezi hodnocením napjatosti příjmové situace domácnosti s (ne) přijatelností inflace v minulém roce (%)

	Spíše přijatelná	Spíše nepřijatelná
Se současným příjmem: se žije pohodlně (22 %)	62	38
Ize vyjít (50 %)	37	63
se vychází těžko (21 %)	15	85
se vychází velmi těžko (6 %)	9	91

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2504, 4. 4. - 19. 4. 2025, 1781 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

V poslední tabulce jsme porovnali (ne)přijatelnost loňské inflace s možností koupit si více nebo méně ve srovnání s minulým rokem. Oba názory spolu poměrně úzce souvisejí (Pearsonův korelační koeficient 0,32). Ti, kteří usoudili, že inflace byla spíše přijatelná, z poloviny (48 %) uvedli, že by si nakoupili ve srovnání se situací loni letos „asi tak stejně“, ti, kteří usoudili, že inflace byla spíše nepřijatelná, toto uvedli v jedné čtvrtině odpovědí. (25 %).

Tabulka 4: Souvislost (ne) přijatelnosti inflace v minulém roce s hodnocením, zda si můžeme letos koupit za stejné peníze více či méně než vloni (%)

	Mnohem více	O něco více	Asi tak stejně	O něco méně	Mnohem méně
Spíše přijatelná	3	13	48	31	5
Spíše nepřijatelná	2	5	25	41	27

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2504, 4. 4. - 19. 4. 2025, 1781 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	Panel Naše společnost, PNS_2504
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR
Projekt:	Panel Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR
Termín terénního šetření:	4. - 19. 4. 2025
Výběr respondentů:	Vícestupňový stratifikovaný náhodný výběr
Strata:	Kraj (NUTS 3), velikost místa bydliště
Opora výběru:	Registr sčítacích obvodů a budov
Vážení dat:	Designové váhy zohledňují počet osob v domácnosti a kalibrační váhy zohledňující křížení velikosti místa bydliště proti NUTS2, a dále věk, vzdělání, pohlaví.
Zdroj dat pro vážení:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1781
Metoda sběru dat:	Online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	EV_28, EV_29, EV_30
Kód zprávy:	ev250619
Zveřejněno dne:	19. června 2025
Zpracoval:	Milan Tuček

Slovníček pojmů:

Popis výběru respondentů do Panelu naše společnost – Respondenti panelu jsou získáváni pomocí vícestupňového stratifikovaného výběru skupin s opakováním. Oporou výběru je Registr sčítacích obvodů a budov (RSO). Strata výběru jsou kraje ČR křížené s velikostí obce (66 strat). V rámci každého strata je primární jednotka výběru obec. Při výběru obce je zohledňován její počet obyvatel (větší obec má větší pravděpodobnost výběru) a výběr umožňuje opakování výběru obce. V rámci obce je vždy vybráno náhodně 6 adres budov opět s pravděpodobností podle počtu obyvatel budovy (s opakováním). V budově je náhodně vybrána jedna domácnost (bez opakování) a v domácnosti je náhodně vybrán jeden její člen. Tento postup společně s designovými vahami zohledňujícími počet obyvatel domácnosti a post-stratifikačními vahami zajišťuje reprezentativitu výběru vzhledem k cílové populaci.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.
